

Veiligheidsinstructie - Werkvergunningen en Taak Risico Analyse (TRA)

Het doel van deze instructie is ervoor te zorgen dat iedereen die werkzaamheden uitvoert voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) een eenduidige manier van werken hanteert. De risico's die samenhangen met die werkzaamheden moeten vooraf inzichtelijk gemaakt worden om te bepalen welke maatregelen getroffen dienen te worden om die risico's te beheersen.

Een werkvergunning richt zich niet alleen op de taak die uitgevoerd gaat worden. Het vraagt van de aanvrager, verlener en houder ook rekening te houden met alles wat samenhangt met die taak zoals andere werkzaamheden, bijzondere weersomstandigheden, procesafspraken en cetera.

Het afdelingshoofd is eindverantwoordelijk voor het correct gebruik van deze veiligheidsinstructie tijdens werkzaamheden uitgevoerd binnen zijn afdeling. Als meerdere afdelingen betrokken zijn is het afdelingshoofd van de afdeling die als opdrachtgever optreedt eindverantwoordelijk.

Stilleggen werkzaamheden

Het (tijdelijk) stilleggen van werkzaamheden is iets wat iedereen die in dienst of opdracht van HHSK werkzaamheden uitvoert mag doen indien er zich een acute levensbedreigende situatie voordoet in zijn of haar ogen. Uitgangspunt hierbij is dat je met elkaar in gesprek gaat en samen komt tot een veilige manier om het werk uit te voeren.

Wanneer (g)een werkvergunning?

Een werkvergunning is verplicht als er risicovolle werkzaamheden worden uitgevoerd – door derden en door eigen personeel – **op terreinen, in gebouwen, op of langs water(gangen), wegen en keringen**, die in eigendom zijn van HHSK en aan installaties onder beheer van HHSK.

Voor werkzaamheden die niet als hoog risico zijn aangemerkt is geen werkvergunning nodig, mits hiervoor een werkinstructie beschikbaar is die voldoet alle onderstaande punten:

1. Opgenomen in HHSK-opleidingsmatrix en, als ware het een toolbox, jaarlijks wordt besproken met betrokkenen en waarbij een aanwezigheidsregistratie wordt bijgehouden;
2. Is goedgekeurd door de betreffende teamleider;
3. Is goedgekeurd door V&G.

Tot slot is ten tijde van een storing of een calamiteit de mogelijkheid om af te wijken van deze veiligheidsinstructie en geen werkvergunning te gebruiken. Zie voor meer informatie [startpagina Crisisbeheersing](#)

De keuze om geen werkvergunning te gebruiken bij werkzaamheden zoals benoemd in tabel 1, wordt altijd gemaakt in samenspraak met de betreffende achterwacht of wachtdienstmaat (in geval van storingen en calamiteiten).

Onder risicovolle werkzaamheden wordt verstaan:

Omschrijving werkzaamheden	Hoog risico	Raadplegen ter zake deskundig persoon
Werken op, boven, in of binnen 2 meter langs (niet afgeschermd) water		
Werken met open vuur (lassen, vlam solderen, dakdekken, enz.), anders dan in de werkplaats		
Werken in een omgeving waarin gevaarlijke dampen, materialen of stoffen aanwezig zijn (<i>Werkgebied Gevaarlijke stoffen</i>)		Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Uitvoeren van testwerkzaamheden (SAT en FAT testen)		
Werkzaamheden waarvan de risico's van de ene partij van invloed kunnen zijn op het werk of de risico's van een andere partij		
Werken op of langs de openbare weg of langs het spoor		
Hijswerkzaamheden met een mobiele kraan (n.v.t. bij laden/lossen met een autolaadkraan met maximale hijslast van 2 ton) (<i>Werkgebied Hijzen en heffen</i>)		Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Werken aan niet-afgeschermd apparatuur (machines met bewegende delen of andere arbeidsmiddelen) (<i>Werkgebied Werktuigbouwkunde</i>)		Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Werkzaamheden aan elektrische apparatuur (laagspanning; spanning onder de 1000V wisselspanning en 1500V gelijkspanning) (inclusief werken in nabijheid hoogspanningskabels boven én onder de grond) (<i>Werkgebied Elektrotechnisch</i>)		Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Werken bij, in of met vervuilde grond (<i>Werkgebied Vervuilde grond</i>)		Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Werkzaamheden waar meerdere (externe) partijen/teams/afdelingen bij betrokken zijn en samen moeten werken	Hoog risico	
Werken op hoogte (hoogteverschil > 2,5 meter), boven of naast diepten, boven een ander gevaar (machines, scherpe punten, etc.)	Hoog risico	
Werken in besloten ruimtes (zoals kruipruimtes, ontvangstkelders, ruimtes die moeilijk toegankelijk zijn, enz.) (<i>Werkgebied Besloten ruimten</i>)	Hoog risico	Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Werken in een ATEX/Ex-zone/explosiegevaarlijke omgeving (alleen van toepassing op AWZI Kralingseveer) (<i>Werkgebied Explosieveiligheid</i>)	Hoog risico	Raadpleeg ter zake deskundig persoon
Werken aan of zeer dichtbij asbest(verdacht) materiaal (samen met saneerder)	Hoog risico	Raadpleeg ter zake deskundig persoon

Tabel 1: Overzicht risicovolle werkzaamheden

LET OP: Bovenstaande tabel is niet uitputtend, het kan zijn dat er werkzaamheden zijn die niet vallen in één van de genoemde werkzaamheden maar waarvan verwacht wordt dat ze wel een risico met zich meedragen. Neem in dat geval contact op met één van de V&G medewerkers (zie laatste paragraaf van deze instructie)

Als de werkzaamheden bestaan uit één of meer van voorgaande werkzaamheden dient een werkvergunning aangevraagd te worden via:

<http://www.hhsk.nl/aanvragenwerkvergunning>

Als de werkzaamheden bestaan uit een omschrijving waarachter '**Hoog risico**' staat of als er sprake is van drie of meer werkzaamheden die gelijktijdig uitgevoerd worden is naast een werkvergunning ook een Taak Risico Analyse nodig.

De Taak Risico Analyse als hulpmiddel voor de werkvergunning

Wanneer er een HOOG RISICO taak uitgevoerd wordt waarvan geen procesbeschrijving of werkinstructie aanwezig is moet een Taak Risico Analyse (TRA) worden opgemaakt.

Een *voorbeeld*, voor het betreden van een besloten ruimte en visueel inspecteren van een leiding is geen procesbeschrijving in de vorm van de veiligheidsinstructie of werkinstructie beschikbaar. Voor alleen het betreden van de besloten ruimte een werkvergunning voldoende.

Wanneer in die ruimte een pomp wordt vervangen is een werkvergunning en TRA nodig zodat vooraf inzichtelijk wordt gemaakt met betrekken welke stappen in het proces gedaan gaan worden die uiteindelijk leiden tot een veilig geïnstalleerde nieuwe pomp. Per stap in de taak 'Pomp vervangen' bepaal je welke risico's eraan verbonden zijn, hoe groot die risico's zijn en welke maatregelen genomen kunnen/moeten worden om het risico te reduceren of wellicht zelfs elimineren.

Een voorbeeld TRA vind je op de P-schijf (P:\Veiligheid & Gezondheid (ARBO))

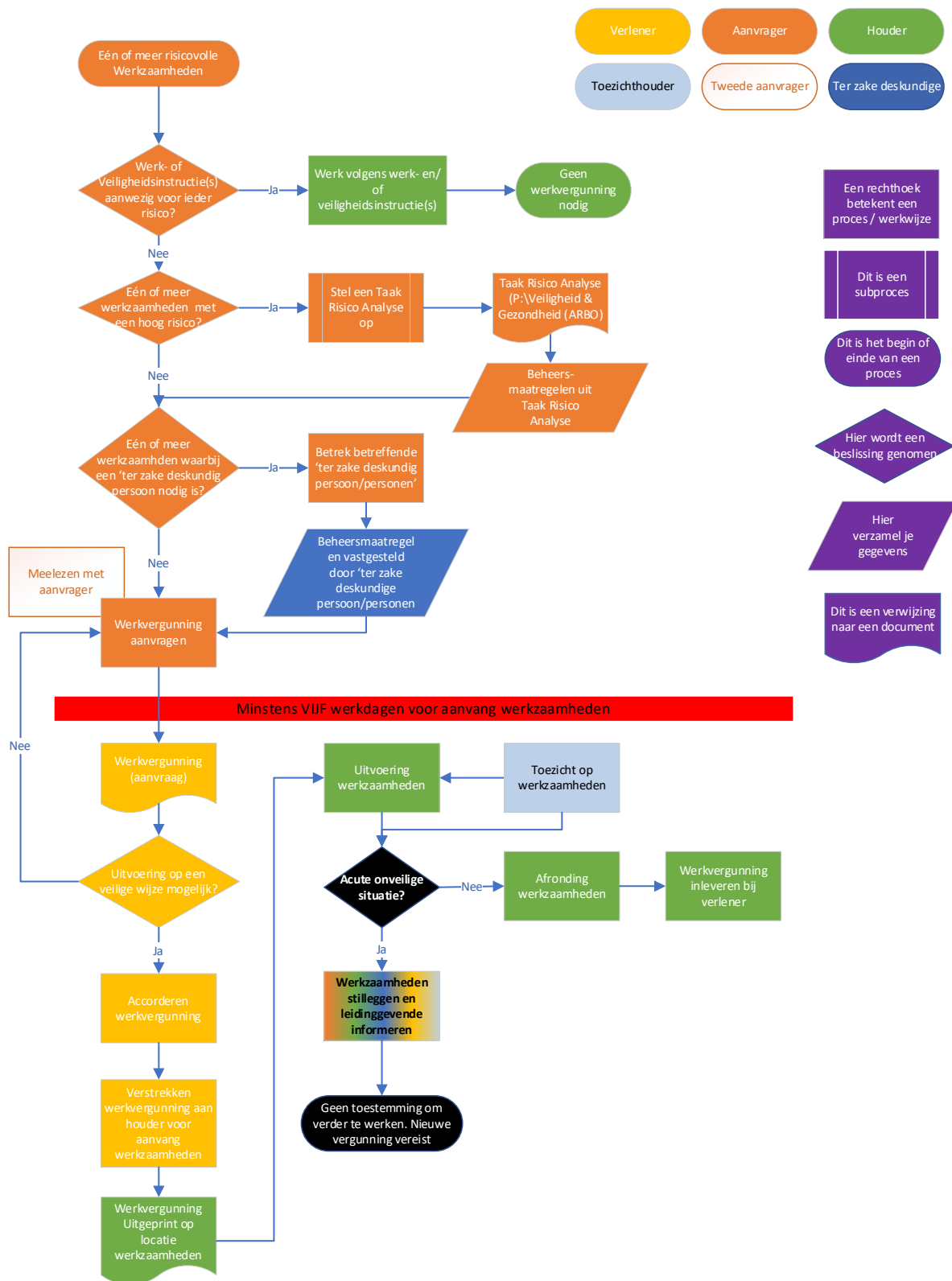
De geformuleerde beheersmaatregelen uit de TRA neem je over op de werkvergunning.

Geldigheidsduur van een werkvergunning

Een werkvergunning kan voor maximaal 5 aaneengesloten werkdagen in één week worden afgegeven. Indien er een onderbreking in deze 5 dagen zit als gevolg van weekenden of feestdagen moeten de omstandigheden opnieuw beoordeeld worden door de verlener en dient een nieuwe vergunning verleend te worden.

Bij sterk veranderende weersomstandigheden (bijvoorbeeld sneeuw, storm, mist en wind), brand, ontruimingsalarm, stillegging van de werkzaamheden of andere calamiteiten vervalt de werkvergunning en moet deze opnieuw aangevraagd én verleend worden.

In figuur 1 is het volledige proces rondom de werkvergunning weergegeven.

Figuur 1 proces rondom de werkvergunning

Rollen binnen de werkvergunning

Per rol worden de taken binnen het werkvergunningproces beschreven en de eisen die aan de rol gesteld worden om de taken goed uit te mogen voeren.

Aanvrager

De aanvrager is diegene die het werk organiseert, vaak de uitvoerende partij of de HHSK-medewerker die verantwoordelijk is voor het (laten) uitvoeren van de werkzaamheden.

De aanvrager:

- raadpleegt de ter zake deskundige als tabel 1 hier aanleiding toe geeft;
- stelt voor risicovolle werkzaamheden zowel de werkvergunning als, indien er sprake is van een hoog risico taak, de TRA op, of laat deze opstellen
 - geeft daarbij een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de werkzaamheden, gebieden, installatiedelen en de gebruikte werkwijzen en arbeidsmiddelen.
 - vult voor de houder in welke beheersmaatregelen de houder moet nemen en welke persoonlijke beschermingsmiddelen bij de uitvoering gebruikt moeten worden.
- vraagt altijd een tweede lezer die meekijkt of de veiligheidsmaatregelen, uit de werkvergunning en indien van toepassing TRA, de risico's tot een acceptabel laag niveau reduceren;
- vraagt door middel van de werkvergunning en indien van toepassing de TRA aan de verlener, of het werk op genoemd tijdstip in het genoemde gebied en aan genoemd installatiedeel uitgevoerd mag worden;
- Dient de aanvraag voor de werkvergunning *minstens* vijf werkdagen voor de geplande start van de werkzaamheden in. Slechts na overleg met de verlener kan een aanvraag in een periode korter dan vijf werkdagen worden ingediend;
- De aanvrager kan en mag de verlener nooit onder druk zetten om een werkvergunning te verlenen.

① De aanvrager kan nooit dezelfde rol hebben/persoon zijn als de verlener.

Eisen:

De aanvrager is in het bezit van bij voorkeur een geldig VCA-VOL certificaat eventueel kan worden volstaan met VCA-basis-certificaat. De aanvrager moet voldoende kennis en ervaring hebben om te bepalen welke risico's aan de werkzaamheden zijn verbonden en welke maatregelen genomen moeten worden.

Let op: Bij sterk veranderende weersomstandigheden (bijvoorbeeld sneeuw, storm, mist en wind) met invloed op het werk, brand, ontruimingsalarm, stillegging van de werkzaamheden of andere calamiteiten vervalt de werkvergunning en moet deze opnieuw aangevraagd én verleend worden.

Verlener

De verlener is degene in wiens gebied en/of aan wiens installatieonderdeel de werkzaamheden worden uitgevoerd. Er is vastgelegd wie bevoegd zijn om werkvergunningen te verlenen (zie bijlage 1).

De verlener dient te controleren of alle stappen om te komen tot een juist aangevraagde werkvergunning zijn doorlopen en stelt vast of de werkzaamheden veilig uitgevoerd kunnen worden.

De verlener:

- bepaalt, op basis van de informatie van de aanvrager (o.a. de werkopdracht en/of TRA), of de op papier voorgestelde installatietechnische en overige beheersmaatregelen die nodig zijn om het werk in het betreffende gebied en/of aan de betreffende installatie veilig uit te voeren (hiertoe behoort het controleren of er aandacht is besteed aan het aantoonbaar veiligstellen van de installatie door het vrijmaken van druk, energie, product, stoom en restgassen);
- bepaalt wie toezichthouder wordt op de werkzaamheden en stemt dit af met de beoogd toezichthouder;
- is de enige die kan besluiten een werkvergunning te verlenen;
- heeft de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de werkvergunning waar het aankomt op controle van conflicterende werkzaamheden en planning;
- laat bij een vermoeden van onjuistheid de vergunning aanvrager de (veiligheids)certificaten aanleveren en controleert deze op geldigheid en juistheid;
- ondertekent de werkvergunning en geeft daarmee aan akkoord te zijn met de inhoud
- verleent de werkvergunning voor maximaal 5 aaneengesloten werkdagen. Daarna dient de aanvrager opnieuw bij de verlener te vragen om verlenging indien noodzakelijk;
- Verlenging van de werkvergunning wordt per dag aangevraagd
- De verlener kan zich bij de beoordeling ter controle laten bij staan door een 'ter zake deskundige persoon' zie verderop in dit document;

① De verlener kan nooit dezelfde rol/persoon zijn als de aanvrager of houder.

Eisen:

De verlener is in het bezit van een geldig VCA-VOL certificaat. De verlener dient voldoende kennis en ervaring te hebben om te bepalen welke risico's vanuit de omgeving invloed kunnen hebben op de werkzaamheden.

Let op: Bij sterk veranderende weersomstandigheden (bijvoorbeeld sneeuw, storm, mist en wind) met invloed op het werk, brand, ontruimingsalarm, stillegging van de werkzaamheden of andere calamiteiten vervalt de werkvergunning en moet deze opnieuw aangevraagd én verleend worden.

Houder

De houder is degene onder wiens toezicht en leiding de werkzaamheden worden uitgevoerd of die zelf het werk uitvoert. De houder kan de werkvergunning ook aanvragen. De werkvergunning dient ter informatie en toestemming (van de verlener) om het werk uit te voeren. De houder kan ook uitvoerende zijn van de werkzaamheden.

De houder:

- overlegt voor aanvang van de werkzaamheden de inhoud van de werkvergunning met de verlener;
- deelt de informatie uit de werkvergunning en indien aanwezig de TRA met alle uitvoerenden. Hiertoe kan gebruik worden gemaakt van een zogenaamde start-werk bespreking;
- houdt toezicht en/of voert de werkzaamheden conform de werkvergunning en opdracht uit;
- ondertekent de werkvergunning en geeft daarmee aan kennis te hebben genomen van de inhoud en hiernaar te zullen handelen;
- indien de situatie afwijkt van de verwachte situatie kan in overleg met de verlener een aantekening/aanvulling worden gemaakt op de werkvergunning;
- is verantwoordelijk voor het aanwezig zijn van de werkvergunning en de, indien van toepassing, TRA
- levert na afloop de werkvergunning in bij de verlener nadat de werkplek schoon en veilig is achtergelaten.
- Informeert de aanvrager dat de werkzaamheden gereed zijn

① De houder kan ook aanvrager zijn, maar nooit de verlener.

Eisen:

De houder is in het bezit van een geldig VCA certificaat (basis of VOL) en heeft aantoonbare kennis over de aard van de uit te voeren werkzaamheden.

Let op: Bij sterk veranderende weersomstandigheden (bijvoorbeeld sneeuw, storm, mist en wind) met invloed op het werk, brand, ontruimingsalarm, stillegging van de werkzaamheden of andere calamiteiten vervalt de werkvergunning en moet deze opnieuw aangevraagd én verleend worden.

Ter zake deskundige personen

Dit is een vakinhoudelijke specialist die op bepaalde onderwerpen inhoudelijk kennisdrager is. Hij of zij geeft een inhoudelijke bijdrage aan specifieke onderwerpen zoals geïdentificeerd in de werkvergunning of TRA. Denk hierbij aan onderwerpen zoals biologische agentia, explosieveiligheid, werken op hoogte, elektrotechnische- of civieltechnische werkzaamheden. In bijlage 2 staat een overzicht van de ter zake deskundige personen.

Een ter zake deskundige persoon **moet** betrokken worden wanneer de werkzaamheden één of meer van de activiteiten betreft die in tabel 1 genoemd zijn.

De ter zake deskundige persoon:

- beoordeelt welke specifieke risico's er zijn met betrekking tot de werkzaamheden en stelt beheersmaatregelen vast.

① De ter zake deskundige persoon kan ook aanvrager zijn, maar nooit de verlener

Toezichthouder

Dit is een persoon die toezicht houdt op het werk met betrekking tot de veiligheid en gezondheid van medewerkers aanwezig op en in de directe nabijheid van de locatie waar gewerkt wordt. Hij of zij ziet erop toe dat de afspraken die zijn vastgelegd in de werkvergunning en TRA worden nageleefd.

Vooraf dient een toezichthouder te worden benoemd. De verlener beoordeelt wie voor de betreffende werkzaamheden geschikt is de rol van toezichthouder te vervullen. De betreffende toezichthouder moet hiervan ook op de hoogte worden gebracht.

Bij werkzaamheden die als '**Hoog risico**' zijn geclassificeerd dient de toezichthouder minimaal eens per dag daadwerkelijk toezicht te houden.

De toezichthouder:

- vergelijkt de beschreven maatregelen op de werkvergunning met de daadwerkelijke uitvoering;
- deelt de resultaten van de bevindingen met de houder, verlener en aanvrager. De bevindingen zijn niet alleen afwijkingen ten opzichte van de werkvergunning, maar zeker ook het voldoen aan dat wat in de werkvergunning staat;
- eventuele ernstig negatieve afwijkingen, dit ter beoordeling aan de toezichthouder, worden ook digitaal vastgelegd in het meldingen systeem (Self Service Portaal → [Melding V&G](#));
- noteert op de werkvergunning wanneer een bezoek is gebracht aan het werk.

① De toezichthouder kan iedereen binnen de organisatie zijn, behalve de houder of een van de uitvoerenden. De toezichthouder is ten minste in het bezit van een geldig VCA-VOL certificaat eventueel VCA Basis.

Vragen over jouw veiligheid en gezondheid of die van anderen?

Heb je vragen over je eigen veiligheid en gezondheid of die van anderen tijdens werkzaamheden die uitgevoerd worden door of in opdracht van HHSK stel ze dan gerust. Dat kan door te mailen naar V&G@hhsk.nl, te bellen met Sylvia (06-11368428), Manon (06-31111056), Hidde (06-11174852) of Martijn (06-41181563), door één van ons aan te spreken. Ga voor meer informatie naar ons [Personeelsplein](#).

Bijlage 1 Geautoriseerd voor het verlenen van werkvergunningen

Geautoriseerd tot verlenen van de werkvergunning (**Afvalwaterketen**):

Naam	Functie	Opmerking:
Sander Russchenberg	Specialist procesvoering	
Arjan Brugman	Specialist procesvoering	
Hans van der Hoek	Werkvoorbereider	
Joffrey Tito	Werkvoorbereider	

Tabel 2: Verleners AWK (Afvalwaterketen)

Geautoriseerd tot verlenen van de werkvergunning (**Watersystemen**):

Naam	Functie	Opmerking:
Freek de Boer	Coördinator Techniek	
Dennis Francken	Werkvoorbereider	
Ronald Spek	Werkvoorbereider	
Hanneke Lammens - van den Bos	Werkvoorbereider	
Alwin van Dalen	Technisch assistent projectleider	

Tabel 3: Verleners WS (Watersystemen)

Geautoriseerd tot verlenen van de werkvergunning (**Waterkeringen & Wegen**):

Naam	Functie	Opmerking:
Dennis Klarenbeek	Operationeel wegbeheerder	
Leo Krijgsman	Voorman	
Mahesh Ghoerbien	Wegbeheerder	

Tabel 4: Verleners WW (Waterkeringen & Wegen)

Geautoriseerd tot verlenen van de werkvergunning (**Bedrijfsvoering**):

Naam	Functie	Opmerking:

Tabel 5: Verleners BV (Bedrijfsvoering)

Bijlage 2 Ter zake deskundige personen

Werkgebied	functie	Naam
Explosieveiligheid (ATEX) (E&I) Elektrisch en Installatie	ATEX-deskundige E&I (Elektrisch & Installatie)	Hans van der Hoek
Explosieveiligheid (ATEX) (W) Werktuigbouw	ATEX-deskundige W (Werktuigbouw)	Cré Verheijen
Elektrotechnisch	Installatieverantwoordelijke Afvalwaterketen	Hans van der Hoek
Elektrotechnisch	Installatieverantwoordelijke Watersystemen	Marco Krijgsman
Elektrotechnisch	Installatieverantwoordelijke Bedrijfsvoering	
Elektrotechnisch	Werkverantwoordelijke Afvalwaterketen	<i>Niet benoemd</i>
Elektrotechnisch	Werkverantwoordelijke Watersystemen	Johan van Rijswijk
Elektrotechnisch	Werkverantwoordelijke Bedrijfsvoering	
Werktuigbouwkunde	Werktuigbouwkundige Watersystemen	Freek de Boer
Werktuigbouwkunde	Werktuigbouwkundige Afvalwaterketen	Rob Langeweg Cré Verheijen André de Klerk
Civiltechnisch / Bouwkundig / Groenonderhoud	Technisch assistent projectleider Watersystemen	Alwin van Dalen
Besloten ruimten	Veiligheidskundige	Sylvia Spruit Martijn Sander Hidde van Nieuwkoop Manon Verweij
Hijsen en heffen	Veiligheidskundige	Sylvia Spruit Martijn Sander Hidde van Nieuwkoop Manon Verweij
Gevaarlijke stoffen	Veiligheidskundige	Sylvia Spruit Martijn Sander Hidde van Nieuwkoop Manon Verweij
Werken op hoogte	Veiligheidskundige	Sylvia Spruit Martijn Sander Hidde van Nieuwkoop Manon Verweij
Werken met asbest	Veiligheidskundige	Sylvia Spruit Martijn Sander Hidde van Nieuwkoop Manon Verweij

Werken in/met vervuilde grond	Veiligheidskundige	Sylvia Spruit Martijn Sander Hidde van Nieuwkoop Manon Verweij
-------------------------------	--------------------	---

Tabel 6: Ter zake deskundige personen